

سیاسی

نابناک

یادداشت

لزوم تعریف جرم سیاسی

محمد علی آفشاری

نمایندگان طرحی را تهیه کردند که تعریف روشنی از جرم سیاسی به وجود آید، بنابراین مشورت‌هایی در این زمینه با رئیس مجلس صورت گرفت و در کمیسیون قضایی جلسات متعددی برگزار شد، این طرح که در حال حاضر در دستور کار صحن قرار گرفته خیلی مفصل نبوده و در چند ماده بحث‌های مختلفی را مطرح کرده است. متأسفانه تا این لحظه ما در کشور چیزی به عنوان جرم سیاسی و به دنبال آن مجرم سیاسی نداریم.

هر جرمی طبق قوانین موجود شامل سه عنصر اصلی است که عبارتند از عنصر قانونی، عنصر مادی و عنصر معنوی یا روانی، عبارت عنر قانونی یعنی، یک عملی یا ترک عملی، فعل یا ترک فعل، باید توسط قانون مجازات داشته باشد، در مجموعه قوانین کشوری موجود در ایران جایی نداریم که جرم سیاسی را بیان کرده باشد.

بنابر این کشور در حال حاضر حتی یک نفر هم، مجرم سیاسی نمی‌تواند داشته باشد، اما اگر این طرح در مجلس مصوب گردد، برای اولین بار در تاریخ جمهوری اسلامی ایران جرم سیاسی تعریف روشنی به خود خواهد گرفت، لذا بعد از این کسانی که مرتکب چنین جرمی شوند، مجرم سیاسی قلمداد خواهند شد.

طبیعتاً این قانون به افرادی که مرتکب جرائم سیاسی می‌شوند کمک خواهد کرد و پس از این فرد خاطی اگر مرتکب عملی خلاف قانون شود، می‌داند که عمل مرتک شده جرم سیاسی است یا امنیتی.

نکته دیگر این طرح این است که به صورت کامل جرائم امنیتی و سیاسی از هم تفکیک شده‌اند، به عنوان مثال اعمالی مانند توهین، افترا، تخریب یا نقد در قالب خود جرم به حساب می‌آید، اما اگر افترا در قالب قوانین جدید قرار گیرد دیگر شامل قانون مجازات اسلامی نمی‌شود و جرم سیاسی محسوب خواهد شد و دارای تخفیف نسبت به جرم قبلی خواهد بود.

ممکن است جرمی اتفاق افتد و در حالت عادی جز جرائم امنیتی باشد اما اگر در قالب جرائم سیاسی قرار گیرد از مجازات کمی برخوردار خواهد بود و هم اینکه امتیازات بیشتری نسبت به کسی که مرتکب جرم امنیتی شده برخوردار خواهد بود.

چون تا امروز برای جرم سیاسی تعریف مشخصی وجود نداشته، قانونگذار به این موضوع و مسائلی نظیر مجازات، اولویت‌ها و نحوه رسیدگی به جرم سیاسی نپرداخته است؛ به عنوان مثال جرائم مطبوعاتی در کنار جرم سیاسی دیده می‌شوند البته برای جرائم مطبوعاتی نحوه رسیدگی به آن در قانون عادی مشخص شده به عبارتی رسیدگی به جرائم این چنینی با حضور هیات منصفه برگزار می‌شود اما در باره جرائم سیاسی این اتفاق نیفتاده است.

دراکنر کشورها دنیا برای جرم سیاسی تعریف مشخصی وجود ندارد، واقعیت آن است که حکومت‌ها تمایل ندارند برای خود محدودیت ایجاد کنند، چون به دنبال تعریف جرم سیاسی الزاماتی در رسیدگی به این جرائم برای حاکمیت ایجاد می‌شود.

کاری نکنیم که حضور مردم در انتخابات محدود و مسدود شود

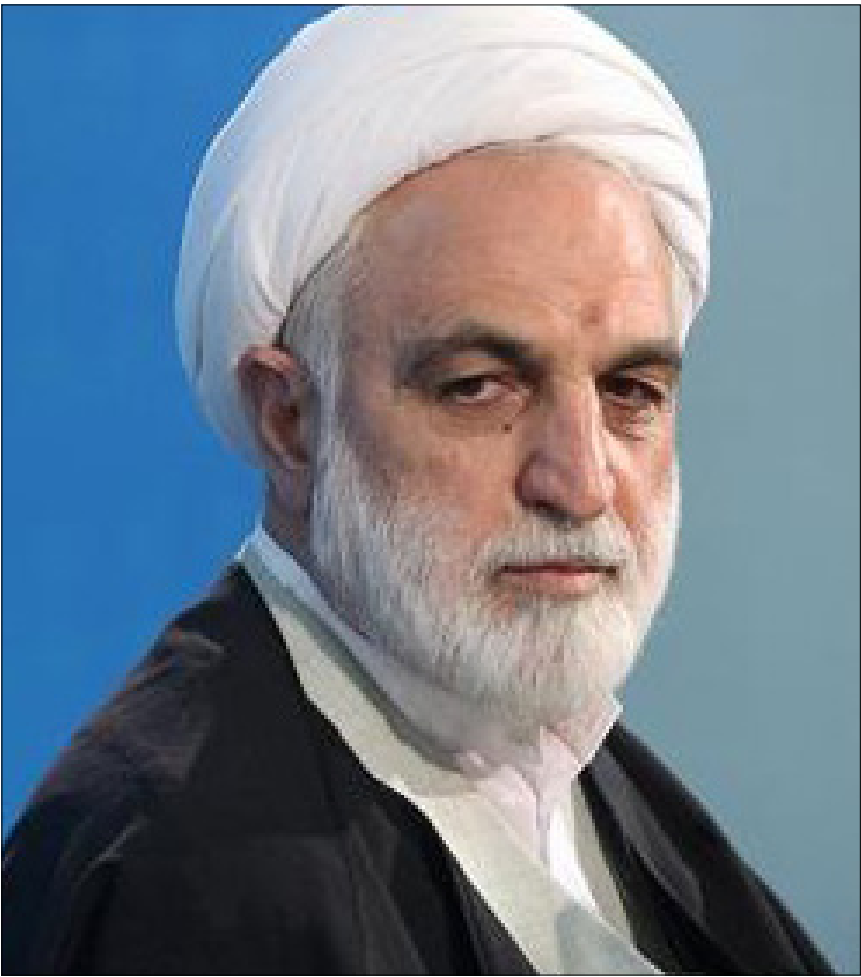
هاشمی رفسنجانی با ابراز امیدواری از برگزاری انتخاباتی پرشور در اسفندماه، به تأکیدات رهبری نظام درباره حق الناس بودن رأی مردم، اشاره کرد و گفت: یکی از مهم‌ترین مسائل برای رعایت این حق الناس، این است که کاری نکنیم تا زمینه‌های حضور میلیونی مردم در انتخابات محدود و مسدود شود.

رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام، ملت ایران را ملتی آگاه، دولت را دولتی معتدل، برگزاری انتخابات محدود و مسدود و از نااهماری‌ها، دست‌انداختن‌ها، تریبون‌های مایوس کننده و تهدیدهای سیاسی نهراسیم. هاشمی رفسنجانی، خصوصت‌های حزبی را به ضرر انقلاب دانست و با اشاره به برنامه افراد تندرو برای بهم زدن نشست‌های سیاسی و فرهنگی، گفت: یک عده محدود افراطی با سفرهای استان به استان خویش سعی می‌کنند با بهم زدن مجالس و برنامه‌ها، تابلویی از بهم ریختگی کشور برای دشمنان ترسیم کنند، در صورتی که امنیت داخلی ایران در این منطقه ناامن نشان از اقتدار نظام است.

تعرض به سخnerانی‌ها ممنوع

وزارت کشور و قوه قضاییه با برهم زدنندگان مراسم‌های قانونی برخورد می‌کنند

متوسط ۱۰۰ اجتماع و سخنرانی برگزار می‌شود و با توجه به نزدیک شدن به انتخابات، این تعداد افزایش می‌یابد، گفت اگر چنین مسائلی پیش بیاید، وزارت کشور با آن برخورد می‌کند و اسناد و مدارک را به قوه قضاییه تحویل می‌دهد. رحمانی فضل‌ی همچنین در خصوص اینکه گفته می‌شود این افراد دغدغه‌هایی دارند، تأکید کرد که آن‌ها باید دغدغه‌هاشان را به مسئولان، نیروی انتظامی، اطلاعات، فرمانداری و قوه قضاییه بگویند، نه اینکه خودشان اقدام کنند.

وزیر کشور در پاسخ به این سوال که چرا به چنین سخنرانی‌هایی که «شانیه» دارد، مجوز داده می‌شود گفت: «این مجوز بر اساس شرط و شروط است. هدف، سخنران، موضوع، تاریخ و ساعت و محل و مسئولیت اشخاص را تعیین می‌کنند. وزارت کشور بر اساس شرایط، مجوز می‌دهد. ما مطابق قانون همه وظایف را انجام می‌دهیم و بنا بر این است اتفاقی نیفتد. ولی اینکه یک عده‌ای بلند شوند و بروند بر هم بزنند، موضوع دیگری است.»

کسی حق برهم زدن مراسم‌های مجوزدار ندارد

امروز محسنی اژه‌ای، سخنگوی قوه قضاییه نیز امروز در نشست خبری خود، در پاسخ به سوالی به این موضوع تأکید کرد و گفت: «اگر مراسمی مجوز گرفت یا مراسم‌هایی که طبق قانون نیازی به گرفتن مجوز ندارند کسی حق ندارد آن‌ها را به هم بزند و وزارت کشور و قوه قضاییه و نیروی انتظامی در این زمینه همکاری خواهند کرد.» او همچنین تصریح کرد که دستگاه‌های مربوط به عنوان پیشگیری عمل کنند و هر کجا دیده شد کسی امنیت و آرامش را برهم بزند تأدیر کنند تا نامنی نشود.

سخنگوی دستگاه قضا در عین حال با توجه به نزدیک شدن به انتخابات به نامزد های انتخابات و گروه‌های سیاسی و احزاب نیز توصیه کرد که سعی کنند رفتارها، سخنرانی‌ها و جمععاتی نداشته باشند که به آرامش کشور ضربه بزند و اگر سخنرانی می‌خواهد صحبت‌های تنش‌زا بزند به او قبل از سخنرانی هشدار دهند و حتی افرادی که چنین سخنانی را به زبان می‌آورند دعوت نکنند. وی در باره برخی افرادی که سابقه محکومیت دارند و در حال حاضر نیز سخنرانی سیاسی می‌کنند گفت: «قوه قضاییه به‌شخصه دارد که فرد قبلاً فتنه کرده باشد و دوماً دوباره در فکر فتنه کردن باشند و اگر این فرد وجود داشت معاونت پیشگیری قوه قضاییه در کنار استانداری و فرمانداری رسیدگی لازم را انجام خواهند داد»

هنوز دادگاه حمله کنندگان به علی مطهری، نماینده مجلس، در شیراز به پایان نرسیده، در ورآمین عده‌ای به موسوی لاری، وزیر کشور سابق حمله ور شده‌اند و اجازه سخنرانی به او نداده‌اند. سخنرانی که اصلاح طلبان ورآمین و با اخذ مجوز از فرمانداری تدارک دیده بودند، هر چند برهم زدن سخنرانی‌ها، اتفاق جدیدی نیست. در سال‌های پس از انقلاب تا کنون چندین بار پیش آمده که عده‌ای با حضور در مجالس سخنرانی و ایجاد تشنج و شعار، از سخنرانی‌ها منع کرده‌اند یا به سخنرانان حمله کرده‌اند. این افراد همیشه بی‌نام و نشان بوده‌اند و با عنوان «تجمع خودجوش مردمی» خوانده می‌شدند، جمععاتی که هر چند غیرقانونی بودند، عمدتاً برخوردی با آن‌ها صورت نمی‌گرفت. اما ماجرای اخیر در ورآمین تفاوتی عمده با بقیه داشت که نگرانی از چنین اتفاقاتی را بیشتر می‌کند. این بار نماینده مردم ورآمین در مجلس شورای اسلامی از تشکیل دهندگان و هدایت کنندگان این تجمع غیرقانونی بود، نماینده مردم در قوه مقننه که خود یابد حافظ قانون باشد و پیشرو در قانونمندی را.

درواقع با توجه به نزدیک شدن به انتخابات و بالتبع افزایش تعداد سخنرانی‌ها و میتینگ‌های سیاسی و انتخاباتی، این نگرانی وجود دارد که عده‌ای خواهند با توسل به خشونت، فضای پیش از انتخابات را پر تنش کنند تا امکان حذف رقیب در آن بیشتر فراهم شود. همین موضوع است که واکنش‌ها به این اتفاقات را در مقایسه به اتفاقات مشابه قبل، مثل برهم زدن سخنرانی‌های لاریجانی و حمله به او یا برهم زدن سخنرانی سید حسن خمینی، بیشتر کرده است. به گونه‌ای که بلافاصله پس از این اتفاق فرمانداری ورآمین و وزارت کشور و امروز نیز سخنگوی قوه قضاییه به این قضیه واکنش نشان دادند. آن‌را غیرقانونی خواندند و جنگلی تأکید کردند که با «تعرض به مراسم قانونی» برخورد جدی می‌کنند.

وزارت کشور اجازه نمی‌دهد نظم عمومی به هم بخورد

شب گذشته وزیر کشور در صداوسیما حضور یافت و در سوالی در این خصوص سخن گفت. رحمانی فضل‌ی با تأکید بر اینکه این سخنرانی از سوی وزارت کشور مجوز داشته است، تصریح کرد: «وزارت کشور اجازه نمی‌دهد به هیچ وجه مراسم قانونی بر هم بخورد و نظم عمومی بر هم بخورد و مسائل امنیتی ایجاد کند برخورد می‌دهد. این که هر کس به خود اجازه دهد مراسم دیگری را به روش قهرآمیز بر هم بزند به هیچ وجه اجازه فضای درگیری نمی‌دهیم. هر کس بخواهد خود را ارائه دهد به او مارک جرسباینم و بگویم حق نداری سخنرانی کنی. کشور مسئول دارد.» او با بیان اینکه در کشور روزانه به طور

نمی‌توان دهان متهم را بست

محسنی اژه‌ای در این نشست خبری اما به دیگر سوالات خبرنگاران نیز پاسخ داد. از دادگاه‌های بابک زنجانی و مرتضوی تا دستگیری گروه‌های تروریستی در کشور تا دستگیری پسر عطاالله مهاجرانی. سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به سئوال خبرنگاری که پرسید در روزهای گذشته شاهد برگزاری پرونده متهم نفتی بودیم که در برخی از این جلسات به متهم فرصت داده می‌شد که صحبت کند که طی آن صحبت‌ها متهم نفتی به وزیرا و اعضای کابینه تهمت‌های رازد، با تأکید بر اینکه نمی‌توان دهان متهم زمان حرف زدن بست گفت: «ما به او تذکر می‌دهیم اگر وی به کسی توهین کند و حسب وظیفه لازم باشد مدعی العموم آن را دنبال خواهد کرد و اگر نیاز به شاکی خصوصی باشد در صورت شکایت آن رایگیری می‌کنیم.» سخنگوی قوه قضاییه در پاسخ به سوالی مبنی بر اینکه آیا اظهارات جهانگیری در خصوص اینکه برخی از پشت‌پرده به بابک زنجانی روحیه می‌دهند را قبول دارید گفت: «ما مسئول حدس و گمان دیگران نیستیم. اگر کسی می‌خواست از وی حمایت کند در این ۲۰ ماه که او در زندان بود این کار را می‌کرد. ملاقات‌های متهم نیز محدود به وکیل و خانواده اوست که آن هم در ماه‌های اخیر میسر شده است. باید پرسید که این حدس و گمان‌ها بر چه اساسی است؟ اگر هم اطلاعاتی دارند باید به قوه قضاییه بدهند. ضمناً زیننده یک مسئول نیست که صرف حدس و گمان مطلبی از تریبون اعلام کند.»

محسنی اژه‌ای در بخش دیگری از این نشست خبری در پاسخ به این سؤال که حجت الاسلام اشرفی اصفهانی رئیس هیات بدوی رسیدگی به تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری در مصاحبه با یک سایت خبری مدعی شده که سعید مرتضوی ۶۰ میلیون تومان حقوق می‌گرفته، در کشتن عده‌ای دست داشته و جنایت و رسوایی به بار آورده اما رها شده، گفت: «در مورد اینکه چه کسی چقدر حقوق گرفته من خبر ندارم و نه شاید موظف باشیم بگردیم و ببینیم مدیران دیروز و امروز چقدر حقوق می‌گیرند.» وی با بیان اینکه شاید دستگاه‌های نظارتی این موضوع را پیگیری کنند، تأکید کرد: «اینکه سعید مرتضوی رها شده حرف ناصوابی است زیرا پرونده‌هایی که وی دارد در حال پیگیری است و حتی برخی از آنها منجر به حکم شده است.»

معاون اول قوه قضاییه در مورد خبر بازداشت پسر یکی از وزرای دولت اصلاحات گفت: «اصل خبر درست است و در رابطه با پرونده دکل نفتی است اما از جزئیات اطلاع ندارم. ضمن اینکه امکان بازگویی جزئیات فعلاً وجود ندارد» اما فرد دستگیر شده در زندان است.»

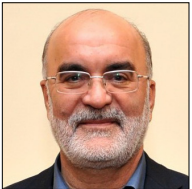
واکنش روز

مشارکت و کارگزاران در پستوخانه تصمیم می‌گیرند

دیپرکل حزب مردمی اصلاحات گفت: نقش اصلی در شورای عالی اصلاح طلبان را مشارکت و کارگزاران ایفا می‌کنند و در یک پستوخانه تصمیم می‌گیرند. حجت الاسلام محمد زارع فومنی دیپرکل حزب مردمی اصلاحات با اشاره به اظهارات محمدرضا عارف مبنی بر حضور همه احزاب و جریانات اصلاح طلب در شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح طلبان، اظهار داشت: اظهارات ایشان به هیچ وجه فعالیت حزبی نداشته که ما نسبت به این موضوع انتقاد داریم.

دیپرکل حزب مردمی اصلاحات تصریح کرد: نقش اصلی در شورای عالی اصلاح طلبان را احزاب مشارکت و کارگزاران ایفا می‌کنند. تصمیم‌گیری‌ها در این باره نیز در یک پستوخانه صورت می‌گیرد و به نوعی حزب مشارکت با تشکیل شورای عالی اصلاح طلبان پوست‌اندازی کرده است. وی با بیان اینکه اصلاح طلبی حق پدیری کسی نیست و هیچ کس نمی‌تواند آن را مصادره کند، تأکید کرد: ما با شخص محوری و تک‌محوری در این جریان مخالف هستیم و معتقدیم که اصلاحات باید پوست‌اندازی کند و از حالت سنتی به حالت مدرن ارتقا یابد. دیپرکل حزب مردمی اصلاحات با انتقاد از اظهارات رئیس شورای عالی سیاست‌گذاری اصلاح طلبان، گفت: آقای عارف فردی معتدل هستند و چنین اظهاراتی از سوی ایشان صحیح نیست. حجت الاسلام فومنی درباره لیست‌های منتشر شده برای انتخابات مجلس، گفت: تمامی لیست‌هایی که طی روزهای گذشته از طیف مستقلین، اعتدالیون و اصلاح طلبان منتشر شده کذب محض است.

ناصر سراج رییس سازمان بازرسی کل کشور در حاشیه نشست خبری سازمان بازرسی کل کشور و قائم مقام وزیر نظارت جمهوری خلق چین و معاون سازمان ملی پیشگیری از فساد در خصوص اینکه گفته شده است پسر یکی از وزرای سابق در پرونده دکل نفتی نقش داشته است، گفت: من هم در روزنامه خوانده‌ام اما در باره پرونده دکل نفتی پرونده کامل شده و به دادسرا ارسال و در قسمت اول کیفرخواست صادر شده است اما در قسمت دوم نیز وزیر نفت مواردی را اعلام کرده بود که استعلام کردیم و گزارش‌ها نیز در حال بررسی است. ناصر سراج همچنین در ادامه گفت: گزارش‌ها محرمانه است و در این موارد نمی‌توانم چیزی را بگویم. وی در ادامه پرونده آنتونوف نیز گفت: این پرونده نیز گزارش آن کامل شده است و در دادسرای جنایی در حال بررسی است، رئیس سازمان بازرسی کل کشور همچنین گفت: موردی داریم که تلفنی در ارتباطیم که این پرونده ۱۰۰ میلیارد دکل نفتی است و شبیه کار بابک زنجانی است که پول‌هایی را از وزارت نفت می‌گرفته در این پرونده خوشبختانه ۶۰ میلیارد تومان کشف کرده‌ایم. این فرد نیز متأسفانه در کانادا است.

وی گفت: گزارش‌های ما محرمانه است و تا قطعی‌ت پیدا کنند از لحاظ شرعی درست نیست که اینها مطرح شود و وقتی که حکم قطعش شود به استحضار همگان می‌رسانیم. وی همچنین در خصوص پرونده آقای خاوری رئیس سابق بانک ملی نیز گفت: ما قول می‌دهیم که خاوری را به کشور بازگردانیم. دولت جدید کانادا موضعش نسبت به جمهوری اسلامی تغییر کرده است که امیدواریم بتوانیم ورود کنیم و افرادی را که پناهنده شده‌اند به کشور بازگردانیم.